

Manifest: De Jeugd- en Gezinspraktijk

1. De noodzaak: Het fundament van de toegang heroverwegen

Decennialange stelselherzieningen hebben de belofte van betere, snellere en betaalbare jeugdzorg niet ingelost. Hervormingen bouwden telkens voort op de bestaande structuur: loketten werden verplaatst en teams hernoemd, maar de aanpak bleef gelijk. De toegang is nog altijd ingericht op het reageren op losse klachten en het snel doorverwijzen naar zorgaanbod.

Hoewel professionals in de huidige toegang hard werken en gezinnen zo goed mogelijk proberen te helpen, blijft hun inzet vaak beperkt tot symptoombestrijding. We reageren vooral op problemen die al zijn ontstaan. We plakken pleisters, in plaats van dat we vanaf het eerste moment de juiste richting meegeven.

Om dit te doorbreken moet de toegang veranderen van een bureaucratisch loket naar een plek waar direct de beste ervaring en vakkennis samenkomen. Het inzetten van enkel hbo-generalisten volstaat niet voor de complexe vragen aan de voordeur. Het moet de standaard worden om de meest ervaren professionals direct bij de intake in te zetten. Door deze specialisten aan de voorkant te plaatsen, veranderen we de aanpak radicaal: we stoppen met het rondpompen van gezinnen en zorgen meteen voor de juiste ondersteuning op de juiste plek.

Wie aan de voorkant de juiste keuzes maakt en alledaagse opvoedvragen niet omvormt tot een zorgtraject, krijgt grip op het totale jeugdzorgstelsel.

2. Het nieuwe ontwerp: De Jeugd- en Gezinspraktijk in de wijk

De Jeugd- en Gezinspraktijk is geen nieuw indicatiebureau of een extra schijf in de keten. Het is een fysieke, laagdrempelige inlooplek in de wijk. Om dit te laten slagen, moeten gemeenten deze praktijken loskoppelen van de knellende bureaucratie en productieverantwoording die vernieuwing in de weg staan.

Het ontwerp rust op de eigen kracht van het gezin en direct passende hulp. Door zware expertise vanaf dag één in te zetten, stijgt de effectiviteit. Zo voorkomen we lange wachtlijsten en herhaalde intakes bij verschillende aanbieders.

3. Hoogwaardige expertise aan de poort en een helder mandaat

Complexe gezinssituaties vragen om direct inzetbare inhoudelijke kennis, niet om oppervlakkige triage. We keren de keten om: we zetten de professionals met de sterkste analytische achtergrond niet achteraan, maar direct aan de voordeur. Dit voorkomt dat trajecten jarenlang voortslepen zonder resultaat.

De Jeugd- en Gezinsspecialist (BIG-geregistreerd)

De kern van de praktijk bestaat uit de Jeugd- en Gezinsspecialist (zoals een GZ-psycholoog, Klinisch Psycholoog of Orthopedagoog-Generalist). Deze kwalificatie aan de voordeur is essentieel. Alleen op dit niveau beschikt een professional over de diepte om door ingewikkelde patronen en ingesleten gewoontes heen te kijken.

Juist deze expertise geeft de specialist de rust en autoriteit om te normaliseren. Komt er een eenvoudige vraag binnen, dan plakt de specialist geen onnodige stempels. Sommige kinderen zijn nu eenmaal wat drukker of gevoeliger dan andere. De Jeugd- en Gezinsspecialist helpt ouders direct op weg met praktisch advies, versterkt hen in hun rol als opvoeder, of wijst de weg naar lichte ondersteuning in de wijk. Zo blijven alledaagse opvoedvragen gewoon, terwijl de zwaarste zorg beschikbaar blijft voor wie het echt nodig heeft.

De Gezinswerker: Eén vast gezicht

Wanneer de Jeugd- en Gezinsspecialist ziet dat er praktische hulp in het gezin nodig is, komt de Gezinswerker in beeld. De Gezinswerker ondersteunt het gezin thuis.

Hierbij draait het niet om uren schrijven, maar om de menselijke maat. Gezinnen krijgen één vast gezicht dat een betrouwbare band opbouwt. De Gezinswerker biedt:

- **Praktische hulp:** Directe ondersteuning thuis om samen weer rust en stabiliteit te vinden.
- **Eén aanspreekpunt:** Voorkomen dat er telkens verschillende hulpverleners over de vloer komen.
- **Echte aanwezigheid:** Er simpelweg zijn, juist als het even moeilijk wordt, zonder de regie van de ouders over te nemen.

De mandaatstructuur

Om het vastlopen van de zorg op te lossen, krijgt de Jeugd- en Gezinsspecialist het beslissende mandaat en bepaalt welke hulp nodig is. Dit voorkomt dat gezinnen na een kort eerste gesprek direct doorverwezen worden naar zware trajecten.

Dit mandaat houdt in dat de Jeugd- en Gezinsspecialist een Gezinswerker kan inzetten, gespecialiseerde behandeling kan inschakelen, óf kan besluiten dat er géén zorgtraject nodig is omdat een goed advies volstaat.

4. De methode: De Verklarende Analyse als fundament

De inhoudelijke basis van de praktijk is de verklarende analyse. Dit vraagt aan de voorkant een tijdsinvestering per gezin. In het oude systeem werd dit soms als 'duur' of 'traag' gezien, maar het is de meest verstandige investering: het voorkomt langdurige, kostbare en achteraf verkeerde zorgtrajecten.

Niet elke vraag vraagt om een uitgebreid onderzoek. Bij eenvoudige vragen kan de Jeugd- en Gezinsspecialis direct handelen. Spelen er dieperliggende patronen, dan doorlopen we vier duidelijke stappen:

[Hulpvraag] → [Onderkennen] → [Verklaren] → [Gericht Indiceren]

1. **Hulpvraag:** Zoeken naar de werkelijke vraag achter de eerste klacht.
2. **Onderkennen:** Vaststellen wat er feitelijk speelt.
3. **Verklaren:** Blootleggen waarom problemen blijven terugkomen binnen het gezin.
4. **Indiceren:** Direct koppelen aan de meest effectieve hulp.

Wanneer ouders en jongeren begrijpen *waarom* bepaalde dingen misgaan, groeit de motivatie en is de kans op herhaling kleiner. We stoppen met het afvinken van symptomen en richten ons op het herstellen van een gezonde opvoedsituatie.

5. Waarom dit werkt

Het herinrichten van de toegang via de Jeugd- en Gezinspraktijk rust op drie duidelijke pijlers:

- **Rust in plaats van paniek:** Door expertise direct aan de voorkant te zetten, stopt de zoektocht naar een label voor het kind. De Jeugd- en Gezinsspecialis heeft de kennis om te zeggen: *"Dit hoort erbij, met deze praktische tips kunt u zelf weer verder."* Dit geeft ouders het vertrouwen terug.
- **Geen tijdverlies:** Gezinnen hoeven niet meer bij elke intake opnieuw hun verhaal te vertellen terwijl hun situatie verslechtert. Er wordt meteen gekeken wat er nodig is. Als er zware zorg nodig is, start die direct. Is er hulp thuis nodig? Dan staat de Gezinswerker paraat.
- **Duurzame oplossingen:** Omdat we de tijd nemen om te begrijpen wat er echt speelt, pakken we de oorzaak aan. Gezinnen die inzicht krijgen in hun eigen situatie vallen minder snel terug. Dit verlaagt de instroom in de zware jeugdhulp, waardoor het stelsel betaalbaar blijft voor de kinderen die de zorg het hardst nodig hebben.